

ingediend op **1554** (2022-2023) – Nr. 1
18 januari 2023 (2022-2023)

Motie

van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens

tot besluit van het op 18 januari 2023
in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat
over de nieuwe studie van de KU Leuven
en de dalende onderwijskwaliteit,
wat de Koalataalscreening, het kleuteronderwijs
en de ouderbetrokkenheid betreft

Het Vlaams Parlement,

- gehoord het actualiteitsdebat;
- gehoord de antwoorden van Vlaams minister Ben Weyts;
- overwegende:
 - 1° de uitslagen van de tweede afname van de Koalataalscreening in het najaar van 2022 waar uit een representatieve steekproef blijkt dat 14% van de hierbij gescreende ca. 12.000 leerlingen uit de derde kleuterklas onvoldoende taalvaardig is om te starten in de lagere school;
 - 2° de eerdere uitslagen van de eerste afname van de Koala-taalscreening in het najaar van 2021 waar uit een gelijkaardige representatieve steekproef bleek dat 15% van de hierbij gescreende ongeveer 13.500 leerlingen uit de derde kleuterklas voldoende taalvaardig was om te starten in de lagere school;
 - 3° dat het aandeel leerlingen die niet het Nederlands als thuistaal heeft de laatste decennia enorm gestegen is; in het schooljaar 2020-2021 tikten in het Vlaamse leerplichtonderwijs meer dan 253.000 leerlingen op een totaal van 1,14 miljoen aan op deze indicator, zijnde een aandeel 22,18%;
 - 4° dat dit aandeel in het basisonderwijs veel hoger ligt; in lager onderwijs gaat het al om 23% en in het kleuteronderwijs om 26%;
 - 5° dat het spreken van een andere thuistaal dan de taal waarin het onderricht wordt gegeven (in Vlaanderen dus het Nederlands) duidelijk gecorreleerd is aan lagere leerprestaties zoals telkens blijkt uit internationaal vergelijkend onderwijsonderzoek (PISA, TIMMS, PIRLS) als uit Vlaams peilingsonderzoek;
 - 6° het in oktober 2021 gepubliceerde eindrapport van de Commissie Beter Onderwijs, dat stelt dat taal- en leerachterstand bij leerlingen zo snel mogelijk, liefst al van in de kleuterklas of in de eerste jaren van het lager onderwijs, moet gedetecteerd en geremedieerd worden. Kinderen moeten hiertoe meer inoefentijd buiten de lessen krijgen, maar wel binnen een schoolse context; aldus het eindrapport;
 - 7° het in oktober 2022 gepubliceerde (beknopte) rapport van de Onderwijsinspectie omtrent de eerste afname van de taalscreenings in het schooljaar 2021-2022 en de opzet van de taalintegratietrajecten in de derde kleuterklas aantoonde dat de taalscreening positieve effecten heeft op het schoolbeleid. Zo gaf de taalscreening in heel wat scholen impulsen aan het talenbeleid, de kwaliteitsontwikkeling en aan het taalonderwijs. De taalscreening draagt volgens meerdere directeurs bij aan de kwaliteitsontwikkeling van hun school en heel wat scholen borgen hun (taal)werking of sturen ze deze bij op basis van de resultaten van de taalscreening. De taalscreening blijkt in heel wat scholen de aanleiding te zijn tot waardevolle taalondersteunende initiatieven en impulsen richting goed taalonderwijs;
 - 8° de kanttekeningen die door datzelfde rapport van de Onderwijsinspectie werden gemaakt, namelijk dat heel wat scholen nood blijken te hebben aan ondersteuning bij het opzetten van taalremediërende trajecten en het moeilijk vinden om concrete en realistische doelen te formuleren en een plan van aanpak op te maken;
 - 9° het belang van ouderbetrokkenheid bij het schoolse om schoolse prestaties en dus ook taalvaardigheid te verbeteren;
 - 10° het gegeven dat verschillende studies deze ouderbetrokkenheid, maar vooral ook de participatie van allochtone ouders in en rond het schoolse, zowel fysiek als op meer abstract vlak, aanduiden als sleutel tot integratie van het gezin en tot succes inzake de schoolprestaties en algemene ontwikkeling van hun kinderen;

- 11° het feit dat in onderzoek de recent decretaal verankerde zomerscholen worden geduid als succesvolle interventies voor kinderen met een leerachterstand, kansarme kinderen en ook kinderen die het Nederlands nog niet voldoende beheersen;
 - 12° het bevinding dat het aanbod en vooral de geografische spreiding van de zomerscholen beter kan;
 - 13° de bevinding dat er naast aanmoedigende activerende incentives die appelleren aan de ouderbetrokkenheid inzake het aanleren van het Nederlands er nood is aan meer dwingende maatregelen om ouders die het Nederlands niet machtig zijn en daartoe geen inspanningen willen leveren, effectief Nederlands te doen leren en toegeleid te worden tot grotere school- en taalbetrokkenheid ter wille van de integratie van het gezin en de ontwikkeling kinderen;
 - 14° het feit dat we op dit moment al een deel van het Groeipakket terugvorderen op basis van verzuim aan het leren aangezien een deel van het Groeipakket kan worden ingevorderd bij problematisch spijbelgedrang, dus niet-naleving van de leerplicht;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
- 1° de huidige taalscreening onder de noemer Koalatest, die op dit moment enkel een eenmalige screening bevat in oktober-november van het schooljaar waarin de kleuter 5 jaar is, om te vormen naar een echt taaltestsysteem, dat een garantie biedt op de voldoende beheersing van het Nederlands, met resultaatsverbintenis alvorens in te stromen in het lager onderwijs. Dit systeem zou in het onderwijs in de derde kleuterklas bestaan dan uit een eerste taalscreening in de periode oktober-november (zoals nu het geval is) gevolgd door een echte taaltest in het najaar (rond de maand mei van het desbetreffende schooljaar);
 - 2° meer tijd, ruimte en middelen te voorzien voor de professionalisering van kleuterleiders, om hen o.a. meer handelingsbekwaam te maken inzake de taalremediëring gedurende de derde kleuterklas;
 - 3° inzake het lerarentekort specifieke aandacht te hebben voor de functie van kleuterleider, gezien de eigenheid van het beroep ten opzichte van andere lesgevende functies in het onderwijs;
 - 4° erover te waken dat het werk voor kleuterleiders en kinderverzorgers in het kleuteronderwijs werkbaar blijft door o.a. te streven naar kleinere klasgroottes;
 - 5° het gebruik van echte taalbadklassen als taalremediërend traject aan te moedigen;
 - 6° meer zomerscholen in te laten stellen, een betere geografische spreiding ervan na te streven en deze ook open te stellen voor anderstalige kleuters die nog niet leerplichtig zijn om zodoende ook hun taalvaardigheid inzake het Nederlands tijdens de zomermaanden bij te kunnen schaven;
 - 7° het mogelijk maken dat zomerscholen als verplicht af te leggen remediëring kunnen worden opgelegd door de klassenraad voor leerplichtige anderstalige leerlingen;
 - 8° het inbouwen van de mogelijkheid tot het instellen van een tussenjaar als noodremingreep voor kinderen die niet slagen voor de Koalataaltest en niet gebruikmaken van een zomerschool als remediërend traject waardoor ze niet kunnen starten in het lager onderwijs;
 - 9° inburgeraars in het kader van hun inburgeringstraject in te laten zetten als vrijwilliger in de zomerscholen om niet-onderwijstaken in te vullen opdat zij zo meer contact kunnen hebben met het Nederlands en dit kunnen doorgeven aan hun kinderen;

- 10° lokale besturen meer aan te zetten om, in samenwerking met de scholen op hun grondgebied, van de school een levende gemeenschap te maken, ingebed in het sociale samenlevingsweefsel, en zodoende meer initiatieven rond het bevorderen van de (algemene) ouderbetrokkenheid op te kunnen zetten;
- 11° meer in te zetten op NT2-lessen, taalbevorderende bijscholingen en activiteiten voor allochtone ouders op de campus van de school van hun kinderen;
- 12° de gemeenschapsdienst van langdurig werkzoekenden voor allochtone ouders zoveel als mogelijk in en rond het schoolgebeuren te laten plaatsvinden, zodat het belang van en de ouderbetrokkenheid bij het schoolse en het Nederlands voor deze doelgroep nog duidelijker zou worden;
- 13° een deel van het Groeipakket in te trekken en/of terug te vorderen bij onwil van ouders om inspanningen te doen om zelf het Nederlands onder de knie te krijgen en dus ook bij onwil om hun kinderen te stimuleren bij het aanleren van het Nederlands.

Roosmarijn BECKERS
Jan LAEREMANS
Kristof SLAGMULDER
Chris JANSSENS